

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Feria. iiii. post s[e]c[un]dam d[omi]nica[m] aduent[us].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

bonū virū: imo si malus ē / q̄nto plura scit
rāto corā deo peior z grauius puniendus.
Lu. xxi. Seru' sciēs volūtātē dñi sui z nō
faciēs: plagis vapulabit mult'. Fac inue/
ctiuas. Q̄ graue iudiciū sustinebunt ra/
les de qb' pōt exponi illud Job. vi. Qm'
phēdit dñs sapiētes in astutiā eorū: et con/
silia prauorū diffūdit. Figura talis fuit
egyptij: qui (sicut h' Exo. x.) sole etiam lu/
cente erāt in tenebris horribilib' adeo vt
nec se mouerent a loco. Tenebre pfecto
horribiles sunt tenebre culpe in qb' multi
inuoluunt: lz lucē sciē pntem habeāt adeo
vt nec se moueāt a statu piculoso in q̄ sūt.
Et de talib' dicitur est illud Ps. Oculos
habent z nō videbūt.

P Ro scdo die de scō Nicolao. s. de sue
luminose pfectiōis gloriōsa radiatōe
triptici vitz radio sue lu. Glide alibi vbi d
sancto Nicola.

Heria. iij. post scdam dñicam aduent'.

H Ora est iam
rē. Dico em̄ iesum ch̄m mī/
nistru' fuisse circūcisōis ppter
veritatē dei ad pfirmādas pmissiōes pa/
trū: gētes aut sup misericōdia honorare deū.
Rho. xv. Hora est rē. vt p̄sideremus dei
misericōdiam ad nos. Dico em̄ (inqt apl's) ie/
sum ch̄m rē. Vbi sūt tria p̄serāda apo/
stolice informatiōis snia. Dico em̄ iudice
vocatōis iusticia iesum ch̄m mīstrū fu/
isse rē. Paganice vocatōis misericōdia: gen/
tes aut sup misericōdia rē. De pmo Rho. xij
Dico em̄ p graz q̄ data ē mibi oib' q̄ sunt
inf vos. De scdo Bar. xv. Nō sū missus
nisi ad oues q̄ pierāt dom' isrl. De tertio
Ps. Laudate dñm omēs gentes rē. vsqz
omnes populi. Hora est iam rē.

P Ro pmo. An' m' ignorātie sit ali
qu' somn' pectū: nō. qz si ignoran/
tia sit pectū: ignorare est peccare. sed de vi/
ro ignorāte vep est dicere q̄ in oi instan/
ti ignorat. q̄ in oi instanti peccat. Cora.
j. Coz. xiiij. Ignorās ignorabif. sed null'
ignorabif nisi p culpa. Rūder Bon.
in. ij. di. xxij. Ignorātia q̄ ē puatio cogni/
tionis ad salutē necessarie pōt eē duplicif
Aut ita q̄ est in nob: sed non a nob. z hoc

mō culpa nō est. pena. Aut est in nob
et a nob. et sic est culpa z pena. Ignorare
itaqz dī culpa ea ten' q̄ q̄s scire tenet qd
ignorat. Preceptū aut affirmatiuū nō ob/
ligat nisi p loco z tpe: ideo nō oportet q̄
in q̄libet instāti q̄ ignorat dicatur peccare.
Hec Bon. Pro fundamētō Ignorā/
tia sepi' est vitupabil'. In Horaci' in epi/
stolis arguit eū q̄ citi' dicit inutilia q̄ vti/
lia: imo vtilia ignorat: di. Disat hō citius
meminitqz libet' aliud qd q̄s deridet q̄
qd pbat z venerat. cum tñ Sen. dicat ad
Lucil. Nemo brē viuere pōt nec tolerabil'
q̄dam sine sapie studio. Et q̄ patet q̄ vi/
tupabile est ignorare q̄ ad verā sapiāz ne/
cessaria sūt. Querit q̄ In ignorātia rē.
aliqu' sit pectū: Dic rē. Et pclude q̄ mltū
cauendū est ne sim' cā ignorantie q̄ priuat
sciam eoz q̄ ad salutē nram necessaria sūt.
Talis aut ignorātia detrudat in infernū.
vñ Sap. v. Bemētes dānati dicunt: viam
dñi ignorāuim'. Q̄ rē. Fac inuectiuas p̄
eos q̄ dei pcepta z alia salutē necessaria
ignāt. z p̄ eos q̄ nō p̄siderāt finē rē. Tales
pfecto q̄ lucē p̄tēnt se scie p̄abunt lūine
gl'ie: excludendo eos a cōsortio brō eis
dicit illud Bar. xv. Nescio vos.

Figura. ij. Reg. v. in puebio dī. Lec'
et claudus nō intrabit i tēplū. Tales p/
fecto ceci sunt p̄ ignorantia: z claudi p/
pter impotentia: que tñ est ex defectu bone
volūtātē. Ideo etiā dī Esa. v. Propterea
captiu' duct' est populus me': qz non ha
duit scientiam.

P Ro scdo. Supra in pōri aduent' he
bdomada dixim' de aduentu in mē/
tem. et occasiōe euāgelij dñice p̄cedent' dī
ctū est aliqd de aduentu in iudiciū. Hunc
dicendū de aduentu in carnē. Et cui' cōsi/
deratione in nob debet esse stimulatō. fer/
uentis amoris q̄ est vna de trib' causis su/
per' assignatis q̄ sunt excitatiue a somno.
Et circa hunc aduentū in carnē tria sūt cō/
Primū est aduentus oport' (siderāda
tunitas Circa quā tria sūt declarāda
Aduentus oportunitas.
Venienti' causalitas
Venienti' benignitas.
Primū p̄tra iudeos ipm iam venisse
Secundū rōnabil' aliqd diu distulisse
Tertiū non vsqz ad mudi finem expectat'

Feria. III. post dominicā. II

re debuisse.

Primū ḡ cōtra iudeos declarāum est
ipm tā venisse p̄ solatōe fidēi nr̄e. Qd̄ si
eri potest tripliciter

Primo p̄ iudeoz captiuitatem.

Secundo p̄ ecclesie stabilitatem.

Tertio p̄ miraculoz claritatem

Primo igit̄ p̄ iudeoz captiuitatē. Nā tā
mille q̄dringēt̄ q̄nq̄ginta z eo ampli⁹ an/
nis disp̄si vagant̄ p̄ diuersas mōi natōes.
nec h̄nt ciuitatē: nec tēplū: nec regnuz: nec
aliquā dignitatē. Et cur tāto tpe ira di se/
uit̄ z tra eos: Lerte nulla cā alia assignari
pōt nisi qz ch̄m in lege pm̄issum recipere
noluerūt: sed vsqz ad mortē p̄secuti sunt.
Ad qd̄ māfesse facit̄ p̄pheta iacob Ben.
xli. Nō auferet̄ sceptrū de iuda: nec dux
de femore ei⁹ donec veniat̄ q̄ mittēd⁹ est.
et ipse erit̄ expectatio gentiuz. Nec valere
pōt q̄ iudei dicūt̄ p̄pheta illā intelligēdā
esse de rege babilonis Nabuzodonosor
q̄ Sedechiā regē cepit̄ z filios ei⁹ occidit̄
et ipm z plm captiuauit̄: qz etiā post ca/
ptiuitatē babilonicā iudei habuerunt du/
ces z barones p̄napes. sicut patet de So/
robabel. j. Esdre. ij. Spūalr̄ nō auferet̄
sceptrū d̄ iuda. i. reglā dignitas. de iuda. i.
vero p̄fitēte zc. Esdre. ij. Patet etiā d̄
Necmia. nec p̄ totū. z d̄ machabeis: vt pa/
tet in libris Mach. Habuerūt etiā re/
ges. qz Joānes hircan⁹ fili⁹ Symeonis
machabei imposuit sibi diademā regni. et
extiūc regnauerūt filij ei⁹ vsqz ad herodē.
vt patet p̄ Eutropiū. li. vj. Regnāte autē
herode alienigena nat⁹ est ch̄s: iuxta p̄/
pheta p̄dicatā. **S**ecdo p̄ ecclesie stabilita/
tē. Nā a tpe ch̄i stabilis z firma pm̄ast:
lz multas tenuissimas multozū tyranoz p̄/
secūdoes sustinuerūt. Et illd̄ p̄fecto sac̄ mī/
rabile est qz tot̄ impatores q̄b̄ olim mun/
dus resistere nō potuit nō valuerūt christi
fidē delere de terra: quā t̄m nullus defecit̄
armis aut pecunia. Lerte nullaten⁹ poru/
isset resistere ecclia nisi celit⁹ defenderet̄:
nec de⁹ ita sibi assisteret si mēdaci⁹ p̄dica/
ret ch̄m venisse. **A**dmirabil̄ virt⁹ ch̄i
crucifixi. **D**ico ḡt̄abil̄ ei⁹ potētia. Tpe em̄
est de q̄ Daniel exposuit visionē nabucho/
don. Dan. ij. Nabucho donosor vidit sta/
tuā magnā cui⁹ caput ex auro optio erat:
pect⁹ z brachia ex argēto: venter z femur

ex ere: tibi aut̄ ferree: pedū aut̄ pars qdā
ferrea: z qdā fictilis siue terrestris. Et se/
quit̄. Abscisus est lapis de mōte sine ma/
nibz: z percussit̄ statuā in pedibz z cōminuit̄
eos. Per statuā designant̄ q̄tuoz regna.
Primū chaldeoz qd̄ signat̄ p̄ caput aure/
um: vt̄ p̄ponit̄ ipse Daniel. Secm̄ psarū:
qd̄ signat̄ p̄ argētoz in illo regno mul/
tū vacabāt sapie z eloq̄ntie q̄ signantur p̄
claritatē z sonoritatē argenti. hoc aut̄ sibi
subiecit̄ regnū chaldeoz. Et qz i regno il/
lo psar z medoz p̄mo fuerūt duo regna i
quoz vno regnabat Dari⁹: z in alio Li/
rus: ideo signata sunt p̄ illa duo brachia.
Terūcū est regnū grecoz qd̄ designat̄ p̄ fer/
rū. qz sez subiecit̄ regnū psar tpe Alexandri ma/
gni: et signat̄ p̄ es p̄pter sonoritatē. Quar/
tū est regnū rhomanoz qd̄ designat̄ p̄ fer/
rū. qz sez subiecit̄ regnū grecoz z oia re/
gna mūdi: sicut ferrū domat oia alia me/
talla. Per lapidē aut̄ abscisum sine manibz
signat̄ ch̄s nat⁹ de p̄gine: signata p̄ mon/
tem p̄pter excellentiā vite. nat⁹ in quā sine
hūano ope. Cui ch̄s subijciendū erat re/
gnū rhomanoz. qd̄ maxie impletū fuit tē/
pore Cōstāntini q̄ a brō Siluestro bap̄ti/
zat⁹ rhomanū imp̄iū ch̄s subiecit̄. Sp̄i/
ritualiter vbi habitat lapis iste ois fran/
gibz mūdānitas. Ch̄ys. Non est sup̄ terrā
qd̄ amet̄ h̄ponū dei i veritate gustauerit.
Tertio p̄ miraculoz claritatē. Nā ipse
d̄s multa miracula fecit̄: nec ipse t̄m sed z
ap̄li: martyres: p̄fessores: z p̄gines multa
fecerūt in ei⁹ noie. Et p̄cipue illud est vnū
miraculū miraculoz oim clarissimū qz mū/
dus tot⁹ p̄ ap̄los in ch̄m crediderunt: nec
t̄m simplices z vulgares crediderunt: sed
etiā literati viri z docti p̄ti p̄bi: oratores:
p̄ncipes z reges z impatores. Cū Aug.
xxij. de ciui. dei. ca. v. Jam ergo sunt tria
incredibilia q̄ tamē facta sunt zc. vide ibi.
Et sequit̄ post. Si hō p̄ ap̄los vt̄ eis cre/
deret̄ ch̄i resurrectionē z ascensionē p̄d̄i/
cantibz ista miracula facta etiam non cre/
dunt: hoc nobis vnū grāde miraculū fu/
it qz iam terrarū orbis sinḡ miraculis cre/
didit. Hec Aug⁹. Exēplū etiā sumamus
tot̄ viroz sanctorū qui in tanta simplicitatē
te vixerūt deo seruiciēs: vt̄ patet de anā

Aduentus Bermo . Fo . XIII .

choretis et alijs plurimis in multa carnis austeritate uiuentibus: quod non uideat possibile absque dei gratia: que non potest dare testimonium falsitati. Et super omnia nobis sufficiat testimonium ipsius domini dicentis: **Joan.** xij. Ego sum uia: ueritas. Infallibilis et uita. Immortalis. Certissimi itaque ad suo aduentum: ipsi toro de famulemur: et ad eius aduentum et natiuitatem celebranda corda nostra deuotissime preparamus. **Sz heu** etc.

Pro tertio. Audistis etc. Cauete ne sitis ingrati et incarnationis fructum per uandam. Nam sicut dicitur. **xi. q. ij. c. Eps** qui mancipium. et c. **Liberti ecclesie.** Ingratitudo recludit manus illius in seruitutem. Et lex diuinitatis di. **E. de reuocandis donacionibus.** Infallibilis. Immemor beneficij persuasus est beneficium. Pone casum. Si filius regis. quepiam uirum in carcere suo iuste detentum misericorditer liberauerit. et ille liberatus liberatorem suum maliciose impugnet: nonne merito recludendus est in carcere? **Certe sic.** Exponere ad positum. Notando tandem illud **Beati.** Nihil ita deo displicet presertim in filiis gratie queadmodum ingratitude. **Reco. g. noscamus?** Dei misericordiam qua uocauit. De qua dicit **Paulus.** **Bentes autem super misericordiam honorare deum.** per a principio exposuimus perba apostoli. **Dico enim christum etc.**

Feria quinta post secundam domini/ cam aduentus

Feria quinta occurrit festum purificationis sancte marie conceptiois sacratissime dei matris anno plurius aduentus. Fiat ergo hac die de ipsa conceptioe sermones. uel alia die que festum cadet.

Feria. vij. post. ij. dñicam aduentus.

Hora est iam etc. Deus spes impleat uos omni gaudio et pace crededo. **Ro. xv.** Hora est uelut somno surgatis: ut deus spes impleat etc. In quibus tam gratia bona que dantur surgetibus a somno peccati.

Primum est de securitas: cum dicitur deus spes.

Secundum est mentis iocunditas: repleat uos omni gaudio.

Tertium pacis tranquillitas: et pace

De primo H. v. Confugimur ad uenendam positam spem etc. De secundo Rho. xij. Spe gaudentes. De tertio Rho. v. Iustificati ex fide spem etc.

Hora est iam nos etc. **P**ro primo. An infusio luminis gratie et expulsiōe somni culpe sint unum? **Ad id motus:** Superius quidem questum fuerat de ordine inter eas. et dictum est quod ibi tamen est ordinatio nature et non operis. **Nunc ergo queritur** An de beatitudine una et eadem mutatio? **Q. sic.** **Q. idem uidetur esse motus** qui aer illuminatur et tenebra expellitur. **Cōtra.** Hinc distinctos terminos. **Respondet schola** compositis dist. xvij. iij. quod sunt idem motus. **Sed doctor subtilis oppositum tenet triplici ratione.** **Prima:** quod infusio gratie dicitur mutatione reale. **Expulsiō autem culpe sola rationis mutatione.** **Transiente enim culpa actuali nihil remanet in peccatore a quo dicitur peccator nisi relatio rationis.** **Secunda ratio est:** quod expulsiōes culparum possunt esse plures. una autem sola est infusio gratie. **Tertia est** quia potest esse infusio gratie sine expulsiōe culpe: ut patet in angelis. **Et possit esse expulsiō culpe sine infusione gratie:** ut patet si parceret de peccatore relinquendo eum in puris naturalibus. **Di. g. q. d. non sunt idem motus.** **Sed h. modo bene uerum est quod nunquam fit expulsiō culpe sine infusione gratie.** **Hec ex Scoto.**

Pro fundamento. Se inuicem committitur abiectio culpe et infusio gratie: queadmodum et in naturalibus dicitur **Aristo. ij. de generatione.** **Generatio unius est corruptio alterius.** **Et cōtra.** Quod intelligendum est non causale sed committitur. **Et de p. tute et uicis dicit Horatius in epistolis.** **Vir est uicium fugere:** et sapia prima stulticia caruisse. **Et g. quiritur** An infusio etc. **Di. rñ. v. s. Postquam uicis uultu certe laborandum ut expellantur peccatorum tenebre: ut sic nobis deus lumine diuine gratie: quam cum habuerimus uidebimus? **Ans. rñ. de similitudinibus.** **Cōsuetudo uelut est ut non facile uideatur ab eo qui eo permittitur: sed mox ut ab eo se alienauerit: tunc demum considerat in quanta miseria et federtate iacuerat.** **Hoc attendite miseri peccatores: lubrici: auari: gulosi etc.** **Certe non bene uidebitis peccatorum uestrorum horrorem quousque ea reliqueritis.** **Figura Erochi xij. Leuantes filij israel oculos uiderunt****